

3. Anmodning om afholdelse af folkeafstemning skal være skriftlig og indeholde angivelse af det afstemningstema, der ønskes prøvet ved afstemningen.
4. Afstemningens udfald afgøres ved almindeligt stemmeflertal og er vejledende for Folketinget respektive for den eller de administrative myndigheder, der berøres af afstemningstemaet.
5. Indenrigsministeriet fører tilsyn med, at anmodning om afholdelse af folkeafstemning tilfredsstiller formelle krav (antal underskrifter m.v.), og tilrettelægger afstemningen.«

Dette beslutningsforslag blev forkastet med alle partiers stemmer mod Fremskridtspartiets. Ved 1. behandling udtrykte flere ordførere imidlertid principiel interesse for folkeafstemningsinstituttet og for øget anvendelse af folkeafstemninger. Forslagsstillerne har derfor valgt at genfremsætte beslutningsforslaget for at fastholde og øge interessen for et lovgivningsinitiativ på dette område.

En del af den kritik, der i folketingssamlingen 1991-92 blev rettet imod beslutningsforslag nr. B 7, er søgt imødekommet ved at hæve kravet om tilslutning til kravet om landsdækkende folkeafstemninger fra 20.000 til 50.000 underskrifter. Desuden er nærværende beslutningsforslag omarbejdet, så det alene omfatter landsdækkende, vejledende folkeafstemninger, hvorimod forslaget om vejledende kommunale afstemninger er udskilt til senere, særskilt fremsættelse.

Forslagsstillerne er rede til under udvalgsbehandlingen af dette beslutningsforslag at drøfte underskriftskravets nærmere udformning.

I. Forslagets forhold til forfatningen

De muligheder for folkeafstemning, der er taget stilling til i grundloven, er, jf. foran under bemærkningernes pkt. E og F, følgende:

- § 20, stk. 2, om overladelse af suverænitetsbeføjelser til mellemstatslige myndigheder
- § 29, stk. 2, om valgretsalderen
- § 44 om lovforslag

Medens de to førstnævnte bestemmelser alene angår afstemning om helt specifikke emner (suverænitetsafgivelse respektive valgretsalder), angår bestemmelsen i § 42 et spektrum af afstemningstemaer, der alene afgrænses i § 42, stk. 6, som opregner bestemte typer af lovforslag, der ikke kan forlanges underkastet afstemning. En tredjedel af Folketingets medlemmer kan således ikke begære folkeafstemning om lovforslag til finanslove, tillægsbevillingslove, midlertidige bevillingslove, statslånslove, normeringslove,

lønnings- og pensionslove, love om meddelelse af indfødsret, love om ekspropriation, love om direkte og indirekte skatter og love til gennemførelse af bestående traktatmæssige forpligtelser. Denne minoritetsbeskyttelse, nemlig at kunne forlange afholdelse af folkeafstemning med bindende virkning, er altså beskåret på så vigtige områder, der direkte angår statens indtægter og udgifter.

Ud over folkeafstemninger på grundlag af de foran nævnte bestemmelser, der alle har bindende virkning, kan et folketingsflertal selvsagt beslutte afholdelse af vejledende folkeafstemning om ethvert emne. Under den nuværende grundlov har en sådan afstemning alene været afholdt i 1986 på grundlag af lov nr. 24 af 5. februar 1986 om afholdelse af vejledende folkeafstemning om Danmarks tiltrædelse af EF-pakken (Europæisk Fælles Akt) (L 145 i folketingsåret 1985-86, se Folketingstidende 1985-86, forhandlingerne sp. 5955, 6134, 6328 og 6410, tillæg A sp. 3539, tillæg B sp. 623 og 635 og tillæg C sp. 199). Her gælder ingen begrænsninger i emnevalget. Ønsker et folketingsflertal at kende vælgerens mening om finansloven eller enkelte af finanslovens poster, om indkomstskattens personfradrag, om merværdiafgiftens højde, om punktafgifter eller ethvert andet emne kan sådan vejledende afstemning naturligvis besluttes af Folketinget med almindelig majoritet.

Det nye, der indføres, hvis nærværende beslutningsforslag vedtages, er alene, at et nærmere bestemt antal vælgere kan forlange afholdelse af vejledende, landsdækkende folkeafstemning. Dette berører ikke forfatningen, svækker ikke Folketingets beslutningsdygtighed og hæmmer ikke regeringens eller partiernes lovforberedelse, men tjener alene som en værdifuld vejledende rettesnor i lovgivningsarbejdet såvel som i lovforvaltningen.

Forslagsstillerne afstår fra at argumentere for bestemmelser om folkeafstemninger med bindende virkning eller andre regler, der ville kræve ændringer i forfatningen. Forslaget om vejledende afstemninger ved vælgerinitiativ kan vedtages i god harmoni med den gældende grundlov.

J. Den tekniske gennemførelse af folkeafstemninger

Vejledende folkeafstemninger kan ret enkelt afholdes i forbindelse med valghandlinger.

I årene mellem 1970 og 1992 har der her i landet været afholdt tilsammen 21 folketingsvalg, kommunalvalg eller folkeafstemninger på i alt 20 forskellige valg- eller afstemningsdatoer. Landsdækkende afstemninger kan uden særlige administrative vanske-